

ת"פ 42613/02/23 - מדינת ישראל נגד עומר בן מוחמד דאוד עליוואת

בית המשפט המחוזי בירושלים
ת"פ 42613-02-23 מדינת ישראל נ' עליוואת

לפני
בעניין: כבוד השופט אלעזר נחלון
המאשימה
נגד
הנאשם
מדינת ישראל
עומר בן מוחמד דאוד עליוואת

בשם המאשימה: עו"ד עינת ברוכי יריב; עו"ד שירה נתן

בשם הנאשם: עו"ד אלי כץ

גזר דין

א. כללי

1. הנאשם הורשע בדין, על פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון. הגיעה העת לגזור את עונשו.

ב. רקע תמציתי

2. ביום 13.9.23 הורשע הנאשם על פי הודאתו בעבירות של החזקת נשק לפי סעיף 144(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), והזנחת השמירה של כלי ירייה וחומרים מסוכנים, לפי סעיף 339 לאותו חוק.

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן שבהן הודה הנאשם, הוא השיג בדרך כלשהי אקדח בקוטר 9 מ"מ ושתי מחסניות תואמות מלאות בתחמושת. הנאשם הניח את האקדח בשקית שחורה, שאותה שם בפח אשפה ללא מכסה המצוי במחסן פתוח הצמוד לביתו. בחלוף כחודש וחצי נטל את האקדח והמחסניות אחיו של הנאשם, שהיה אז בן כ-13.5 שנים; ירה לעבר יהודים בעלי חזות דתית במטרה להורגם; וגרם לפציעתם של אב ובנו. נכון למועד הגשת כתב האישום הבן היה עדיין מאושפז בטיפול נמרץ.

ג. תסקיר וראיות לקביעת העונש

4. תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם לימד כי הוא כבן 29 וללא עבר פלילי. הנאשם גדל בשכונת סילוואן למשפחה המונה זוג הורים ושישה ילדים, השלים 12 שנות לימוד ואף זכה לתעודת בגרות מטעם הרשות הפלשתינית. עד מעצרו היה הנאשם בעיצומם של לימודי תואר ראשון בחינוך מיוחד במכללת אלקאסמי, ובמקביל עבד

כנהג אוטובוס וכמאמן כושר, ואמור היה להינשא.

הנאשם סיפר כי בין אביו, אדם מבוגר הסובל מבעיות לב, לבין בני משפחה אחרת בשכונה, נתגלע סכסוך, וכי בני משפחתו חששו מפגיעתם הרעה של בני המשפחה האחרת. הנאשם סיפר כי בנסיבות שפורטו בתסקיר פנייה למשטרת ישראל לא הייתה מביאה להפגת החשש, וכי כבן הגדול הוא חש צורך להגן על אביו ועל יתר בני המשפחה. הנאשם הסביר כי כחלק מאותו צורך הוא רכש את האקדח ואת התחמושת, על מנת לעשות בהם שימוש הרתעתי במקרה שבו מי מבני המשפחה יותקף. לדברי הנאשם מעשהו של אחיו הפתיע וזעזע אותו; מאז האירוע הוא אינו בקשר עמו; ואף היה מעוניין לבקש את סליחת הנפגעים. הנאשם ביטא חרטה עמוקה על בחירתו לרכוש את הנשק, הן בשל הפגיעה באחרים והן בשל הפגיעה בו עצמו בשל ההליך הפלילי המתנהל נגדו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם ביצע את מעשיו על רקע הפנמת הנורמות התרבותיות בסביבתו בדבר אחריותו לשלום בני משפחתו; על רקע חוסר האמון ביכולתה של מערכת אכיפת החוק ליתן מענה לחשש בני המשפחה; ועל רקע מאפייניו האישיים הכוללים נקיטת צעדים עצמאיים ללא חשיפה של תחושות חולשה ומצוקה, ותוך קושי להביא בחשבון את הסיכון הכרוך בהם. הרושם היה כי העבירה לא בוצעה על רקע עוינות כלפי המדינה ומוסדותיה, וכי ההליך הפלילי היווה גורם מטלטל ומרתיע מבחינת הנאשם.

במכלול המליץ שירות המבחן על הטלת "עונש מוחשי בדמות מאסר בפועל", תוך קציבת העונש בשים לב למכלול מאפייניו החיוביים של הנאשם, החרטה המלאה שהביע, והמשקל המרתיע שיש להליך הפלילי מבחינתו. כמו כן הומלץ על ענישה מותנית.

5. מטעם הנאשם העידו אביה של ארוסתו וכן חברו לעבודה, שסיפרו שניהם על התנהלותו הנורמטיבית והחיובית באופן כללי, ועל הפתעתם מהאירועים מושא כתב האישום. כמו כן הגיש הנאשם מסמכים נוספים לרבות בנוגע לתעודת הברגרות שלו, להסמכתו כמדריך כושר גופני ובריאות וללימודיו במכללה. הנאשם גם הגיש מסמכים בנוגע לסיווגו כ-"עציר בטחוני" למשך תקופה ממושכת ובנוגע להליכים שננקטו בקשר לכך.

ד. טענות הצדדים לעניין העונש

6. שני הצדדים הגישו עיקרי טענות בכתב והשלימו את טענותיהם בדיון.

7. לטענת המאשימה, מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם עומד על בין 21 ל-36 חודשי מאסר בפועל, והעונש המתאים לו מצוי בשליש התחתון, לצד מאסר על תנאי וקנס.

מבחינת נסיבות הקשורות לביצוע העבירה, המאשימה מציינת כי הנאשם החזיק באקדח למשך כחודש וחצי לכל הפחות, והניחו במקום נגיש, וכי הסיכון שאותו נועדה העבירה למנוע התממש, בשל הפיגוע שבוצע באמצעותו. לטענת המאשימה, העבודה שהאקדח הוחזק לצורכי הגנה אינה מהווה נסיבה לקולא.

בנוגע לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה ציינה המאשימה את העובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי ואת הודאתו במסגרת הסדר הטיעון ומנגד את החשיבות בהרתעה מפני ביצוע מעשים דומים.

8. הנאשם מצידו טוען כי מתחם העונש ההולם בעניינו מתחיל מכ-12 חודשי מאסר בפועל, וכי העונש המתאים לו מצוי בתחתית המתחם ואף מוצדק לחרוג ממנו מטעמי שיקום.

מבחינת נסיבות הקשורות לביצוע העבירה, הנאשם טוען כי מעשהו לא היה מתוכנן; כי המעשה של אחיו ניתק את הקשר הסיבתי בין מעשהו לבין תוצאות הפיגוע הקשות, כך שלא ניתן לראות בתוצאות אלה "נזק שנגרם מביצוע העבירה"; וכי החזיק באקדח לצרכי הגנה בלבד, בלא שעשה בו שימוש כלשהו ובשל הקושי להיעזר ברשויות האכיפה. כמו כן טוען הנאשם כי הזנתו את האקדח הייתה בעוצמה נמוכה.

מבחינת נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הנאשם מציין כי הוא כבן 29 נעדר עבר פלילי, שעבד כמדריך כושר והיה תלמיד שנה רביעית לתואר בחינוך מיוחד. הנאשם אמור היה להינשא, אך בעקבות האירועים החתונה הושעתה ולא ברור אם תתקיים. הנאשם מוסיף כי במשך כ-11.5 חודשים הוא שהה במעצר, מתוכם שמונה חודשים סווג כ-"עציר ביטחוני" ללא כל הצדקה; כי לאחר הפיגוע שביצע אחיו "המשפחה כולה קרסה" ויש לאפשר לו להשתחרר בהקדם ולתמוך ביתר בני המשפחה; וכי הוא קיבל אחריות על מעשיו.

9. הנאשם עצמו בדבריו לפניו ביקש להתנצל בפני פצועי הפיגוע שביצע אחיו, והסביר כי לא צפה מראש אפשרות זו ועד עתה הוא מתקשה לעכלה.

ה. דיון

ה(1) גזירת הדין - כללי

10. סעיף 40ב לחוק העונשין קובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". סעיף 40ג(א) מורה כי בהתאם לעקרון ההלימה יש לקבוע "מתחם עונש הולם", וזאת תוך התחשבות "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה". חלק מהנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מנויות בסעיף 40ט לחוק, ובכללן מידת התכנון שקדם לביצוע העבירה, חלקו היחסי של הנאשם, מידת הנזק שנגרמה או שהייתה צפויה להיגרם מהעבירה, הנסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה, ועוד (וראו סעיף 40יב הקובע כי ניתן לשקול גם נסיבות אחרות שאינן מנויות בסעיף 40ט).

11. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם, וזאת תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(ב) לחוק). נסיבות כאלה מפורטות בסעיף 40יא לחוק, אולם הרשימה אינה סגורה (וראו סעיף 40יב לחוק). כמו כן ניתן להתחשב בצורך להרתיע את הנאשם ולהרתיע את הרבים (סעיפים 40ו-40ז לחוק). במקרים מסוימים אף ניתן לחרוג מן המתחם לחומרא או לקולא (סעיפים 40ד וכן 40ה לחוק).

ה(2) מתחם העונש ההולם למעשה שבו הורשע הנאשם

12. השיקולים הרלוונטיים לקביעת מתחם העונש ההולם הם כאמור הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בהם, נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ומדיניות הענישה הנהוגה. אתיחס לשיקולים אלה.

ה(2)(1) הערכים החברתיים שנפגעו

13. הערכים החברתיים העומדים ביסוד עבירות הנשק הם "שמירה על חיי אדם ועל שלמות גופו, וכן שמירה על סדרי חיים תקינים ושלווים..." (ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון, פסקה 7 (14.2.2021)); ראו גם ע"פ 309/22 מדינת ישראל נ' ביאדסה, פסקה 6 (10.5.2022); ע"פ 4103/22 מדינת ישראל נ' אמון, פסקה 9 (6.11.2022)). בשל חומרת הסכנה הנשקפת מנשק, הוטלו עונשים חמורים גם על החזקתו או נשיאתו שלא כדין "בלבד", בלא שנעשה

בו שימוש (ע"פ 147/21 הנזכר, שם). זהו גם הטעם לאיסור על הותרת כלי ירייה ללא נקיטת אמצעי זהירות סבירים למניעת נזק, שבמקרה שכאן הפרתו הביאה בפועל לפגיעה בערכים הנזכרים (השוו ע"פ (נצ' 70442-02-19 ספורי נ' מדינת ישראל, פסקה 107 (30.20.2019)).

ה(2)(2) נסיבות ביצוע העבירות ומידת הפגיעה

14. המעשים שביצע הנאשם היו מתוכננים, שכן הדעת נותנת שהשגת האקדח דרשה היערכות כלשהי. הוא גם הותיר את האקדח למשך זמן במקום שבו מצא אותו אחיו (סעיף 40ט(א)(1)). הנאשם ביצע את העבירה לבדו ולא נטען כי הושפע מאחר (סעיף 40ט(א)(2)). הנזק העיקרי שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות היה החשש מפני שימוש באקדח ופגיעה בערכים המוגנים, וזהו גם הנזק שלמרבה הצער התממש בשל פיזותו של הנאשם, בעת שאחיו עשה בנשק שימוש כדי לפגוע קשות בחפים מפשע (סעיף 40ט(א)(3)-(4)). בניגוד לטענת הנאשם, העובדה שהאח עשה מעשה זה באופן אוטונומי אינה מנתקת את הקשר הסיבתי בין העבירות שביצע הנאשם עצמו לבין הנזק, שכן כאמור החשש מפני שימוש שלא כדין עומד ביסודן של כלל עבירות הנשק. לא נטען לפגם כלשהו ביכולתו של הנאשם להבין את מעשהו והפסול בו או להימנע ממנו (סעיף 40ט(א)(6)-(7)). מנגד, מן התסקיר עולה כי הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את המעשים היו רצונו להגן על בני משפחתו, להבדיל מרצון לפעילות עבריינית יזומה (סעיף 40ט(א)(5)). רצון זה אינו יכול ליתן הצדקה לביצוע המעשים (ראו ע"פ 5681/23 חווא נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (20.12.2023)), אך ברי כי הוא אינו מהווה נסיבה לחומרא.

ה(2)(3) מדיניות הענישה הנהוגה

15. אתיחס בנפרד למדיניות הענישה הנהוגה בכל אחת מן העבירות שבהן הורשע הנאשם. תחילה אסקור את המדיניות בנוגע לעבירה של החזקת נשק, שהיא העבירה החמורה יותר במקרה שכאן, ולאחר מכן את המדיניות בנוגע לעבירה של הזנחת השמירה של כלי ירייה וחומרים מסוכנים.

16. העונש המרבי על עבירת החזקת הנשק עומד על שבע שנים, והעונש המזערי עומד ככלל על רבע מהעונש המרבי, אלא אם קיימים טעמים מיוחדים להקל בו. עם זאת, אין מניעה שחלק מעונש זה יינתן בדרך של מאסר על תנאי (סעיף 144(ז) לחוק העונשין).

17. בית המשפט העליון עמד לא אחת על החומרה שבה יש להתייחס אל עבירות נשק:

עבירות הנשק הפכו זה מכבר למכת מדינה. חומרתן היתרה של עבירות אלה, פגיעתן הקשה והשפעתן על תחושת הביטחון של כלל אזרחי המדינה, זכו להתייחסות נרחבת בפסקי דין רבים של בית משפט זה. צוין כי עבירות אלה מייצרות במהותן איומים וסיכונים משמעותיים לשלום הציבור וביטחונו, והן מהוות בסיס לביצוע פעילות עבריינית, פשיעה לאומנית ופעולות טרור מסכנות חיים. זמינותם ונגישותם של כלי נשק בלתי חוקיים מאפשרות שימוש תדיר בנשק ככלי לפתרון סכסוכים, לעיתים תוך ירי באזורי מגורים, וגביית קורבנות בגוף ובנפש.

בית משפט זה עמד לא אחת על כך שתרומתם העיקרית של בתי המשפט למיגור תופעת עבריינות הנשק ונגזרותיה היא בהטלת עונשים חמורים ומרתיעים על עברייני הנשק.

(ע"פ 579/22 מדינת ישראל נ' טחאינה, פסקאות 15-16 (13.6.2022), בהשמטת אסמכתאות; וראו עוד מבין רבים: ע"פ 3728/22 מסאלחה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.8.2022); ע"פ 2283/22 אל נבארי נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-14 (31.7.2022); ע"פ 3569/22 מדינת ישראל נ' חדיד, פסקאות 7-8 (23.6.2022)).

18. מדיניות ההחמרה בענישה בגין עבירות נשק מתבטאת גם בתיקון החקיקה שבו הוסף עונש מזערי לעבירות נשק שונות, כהוראת שעה, ואשר חל על המקרה שכאן.

19. בהתאם, ביחס לעבירה של נשיאת או הובלת נשק נקבע בע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל (28.7.2022) כי "בפסיקתו מן הזמן האחרון, בית משפט זה קבע לא אחת כי את מבצעייהן של עבירות נשק יש להעניש בחומרה יתרה - שכן מדובר בעבירות שהיו למכת מדינה, ושאחריהן בא השימוש הקטלני בנשק אשר מותיר אחריו פצועים ומתים כמעט מדי יום... לפי אמות המידה שמדיניות זו קבעה... מאסר בפועל בסביבתן של שלוש שנים הולם הובלה ונשיאה חד-פעמית של נשק" (שם, פסקאות 12-13). בפסק דין נוסף שניתן זמן מה לאחר מכן נקבע כי "מתחם הענישה הרגיל שראוי לקבוע לנאשם בגיר בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בין סורג ובריוח (לצד עונשים נלווים בדמותם של מאסר-על-תנאי וקנס)" (ע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (14.9.2022)).

20. במקרה שכאן, ההרשעה היא בעבירה של החזקת נשק, שעונשה חמור פחות מנשיאתו. עם זאת, גם ביחס להחזקה כזו צוין כי

התופעה של החזקת נשק שלא כדין על ידי אזרחים מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי. היא התשתית ו"הגורם בלעדיו אינן" (causa sine qua non) למגוון רחב של עבירות, החל בעבירות איומים ושווד מזוין, המשך בעבירות גרימת חבלה חמורה וכלה בעבירות המתה. לעתים קרובות הנשק הבלתי חוקי נרכש מלכתחילה למטרות עבירה, ואף אם הנשק נרכש למטרות "הגנה עצמית", הזמינות של הנשק מעודדת את השימוש בו לביצוע עבירות שונות ולחרפת תוצאותיהן.

על כן, המאבק בתופעות האלימות החמורות בחברה הישראלית בהן נעשה שימוש בנשק מחייב, מעבר למאמץ "לשים יד" על כלי הנשק הבלתי חוקיים הרבים שבידי הציבור, גם ענישה מחמירה ומרתיעה בעבירות נשק, לרבות על עצם החזקה או רכישה שלא כדין של נשק.

(ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (5.11.2019), פסק דינו של כבוד השופט מ' מזוז).

21. ואכן, עיון בפסקי הדין שניתנו ביחס לעבירה של החזקת נשק, לרבות בכאלה שניתנו עוד קודם לכניסתה לתוקף של ההוראה בדבר עונש מזערי, מלמד כי גם כאשר היא אינה מלווה בהזנחת שמירתו של הנשק, רף הענישה בעטיה עומד ככלל על תקופה לא מבוטלת של מאסר בפועל. כפי שנקבע בע"פ 2482/22 מדינת ישראל נ' קדורה, פסקה 6 (14.4.2022): "ידע כל מי שמחזיק בנשק בלתי חוקי כי צפוי הוא להיענש בחומרה, בבחינת 'אם מחזיקים - למאסר נשלחים'".

כך למשל ברע"פ 5613/20 אלהוזייל נ' מדינת ישראל (25.8.2020), שאליו הפנה הנאשם, מדובר היה במי שהחזיק בביתו אקדח וכן 20 כדורים תואמים. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 11 ל-33 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם 12 חודשי מאסר לצד עונשים נוספים. ערכאת הערעור לא התערבה בכך. בית המשפט העליון ציין אמנם כי על רקע נסיבותיו האישיות של הנאשם העונש שהוטל עליו "מחמיר עמו קמעה" אולם לא במידה המצדיקה התערבות. המקרה שכאן חמור יותר, נוכח הזנחת השמירה ונוכח הנזק שנגרם בפועל. כמו כן בינתיים נחקקה הוראת השעה בדבר עונש מזערי.

בע"פ 8320/21 מדינת ישראל נ' בסילה (28.12.2021), שגם אליו הפנה הנאשם, מדובר היה במי שהחזיק

בחדר השינה שלו רובה דמוי M-16 וכן תחמושת ומספר אביזרים, ובהזדמנות אחת ניקה אותו, פירקו, הרכיבו ואף דרך אותו. הערכאה הדייונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל, ולבקשת הנאשם גזרה עליו 7 חודשי מאסר בפועל במקום 9 חודשי עבודות שירות. בית המשפט העליון ציין כי המתחם שנקבע הוא נמוך, וכי העונש שנגזר על הנאשם "אינו הולם את המעשים שבוצעו על ידו ומקל עמו באופן משמעותי". בשים לב להיקף התערבות ערכאת הערעור במקרים של החמרה בעונש, נגזרו על הנאשם 14 חודשי מאסר בפועל. המקרה שכאן חמור פחות מבחינת סוג הנשק והיקף האביזרים, אולם חמור יותר מבחינת הזנחת השמירה עליו והנזק שנגרם. כמו כן על הנאשם חלה הוראת השעה בדבר עונש מזערי.^[1]

בעפ"ג 41707-03-22 מדינת ישראל נ' אבו טראש (22.6.2022) מדובר היה בצעיר כבן 21 נעדר עבר פלילי שהחזיק בשטח פתוח אקדח לא תקין עטוף בבד. הערכאה הדייונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 5 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות ל-10 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם עונש ברף התחתון לצד עונשים נוספים. הערעור התקבל, ובית המשפט המחוזי ציין כי "העונשים המוטלים על החזקת אקדח שלא כדין נעים בין 18 ל-30 חודשי מאסר בפועל" וכי "גם כאשר כלי הנשק שהוחזקו לא הי[ו] תקינים, הוטלו על הנאשמים עונשי מאסר משמעותיים". עם זאת על יסוד מכלול הנסיבות, לרבות הכלל בנוגע לאי מיצוי הדין עם מי שמחמירים בעונשו, באותו מקרה הסתפקה ערכאת הערעור בהכפלת העונש כך שיעמוד על 10 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. המקרה שכאן חמור יותר, שכן הנשק שהוחזק היה תקין, הוא הוזנח ונעשה בו שימוש בפועל.

ברע"פ 2265/18 עמאר נ' מדינת ישראל (29.3.2018) מדובר היה בצעיר כבן 21 נעדר עבר פלילי, שהחזיק שני תתי מקלע מאולתרים עם מחסניות בשני מקומות, והורשע בשתי עבירות של החזקת נשק. הערכאה הדייונית קבעה כי מתחם העונש ההולם בגין כל אחת מהעבירות בפני עצמה נע בין שנה לשלוש שנות מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם שנתיים מאסר בפועל, לצד עונשים נוספים. ערכאת הערעור הקלה בעונש, והעמידה אותו על 20 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון נמנע מלהקל בעונש עוד, בצינו כי הוא אינו סוטה באופן ניכר ממדיניות הענישה הנהוגה בייחוד נוכח מגמת ההחמרה. מבחינת חומרה, הרי שבאותו מקרה מדובר היה בשתי עבירות ובתתי מקלע, אולם מנגד לא הייתה הזנחה ולא נגרם נזק בפועל. כמו כן בינתיים חלה החמרה בענישה, ואף נחקקה הוראת השעה בדבר עונש מזערי.

ברע"פ 3355/22 סלאמה נ' מדינת ישראל (26.5.2022) מדובר היה בנאשם שהחזיק בחצר ביתו שני תתי מקלע מאולתרים, מחסנית ותרמיל של כדור, ואף תקף שוטרים שהגיעו למקום. הערכאה הדייונית גזרה על הנאשם 15 חודשי מאסר לצד עונשים נוספים. ערכאת הערעור החמירה בעונש, והעמידה אותו על 28 חודשי מאסר בפועל, תוך שקבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-50 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון נמנע מלהתערב בעונש, בצינו כי הוא אינו משקף חריגה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת או הראויה, בין היתר בשים לב למגמת ההחמרה. מבחינת חומרה, הרי שבאותו מקרה הורשע הנאשם כאמור גם בתקיפת שוטר והנשק היה שני תתי מקלע, אולם מנגד לא נגרם נזק בפועל ולא חלה הוראת השעה בדבר עונש מזערי.

22. אשר לעבירת הזנחת השמירה של כלי ירייה, הרי שכאשר עבירה זו עומדת בפני עצמה, היינו מבוצעת בידי מי שמחזיק בנשק כדין, העונש המרבי בעטיה עומד על שנה. מדיניות הענישה הנהוגה מלמדת כי העונשים המוטלים בגין העבירה הם מגוונים, ותלויים במכלול הנסיבות לרבות עוצמת ההתרשלות, הנזק שיכול היה להיגרם והנזק שנגרם. לעיתים אף מסתיימים ההליכים בלא הרשעה (ראו למשל ע"פ (נצ') 70442-02-19 הנזכר בפיסקה 14 לעיל; ת"פ (כ"ס) 28437-09-18 מדינת ישראל נ' שמשון (8.4.2021); וראו גם את הנחיית פרקליטה המדינה מספר 2.28 - מדיניות פתיחה בבחירה העמדה לדיון ענישה בעבירה של הזנחת כלי ירייה).

במקרה שכאן, לא ניתן להמעיט מחומרת עבירת הזנחת השמירה בפני עצמה, נוכח עוצמתה הגבוהה של ההתרשלות, היקף הנזק שהיה צפוי והיקף הנזק הקשה שהתממש בפועל, כאמור לעיל. עם זאת, החומרה העיקרית במעשי הנאשם מצויה כאמור בעבירת החזקת הנשק שלא כדין, כעולה גם מן העונש השונה הקבוע בחוק לשתי העבירות. לפיכך, מתחם העונש ההולם יתבסס בעיקרו עליה (ראו ע"פ 1127/13 גברזג"י נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (15.1.2014)).

ה(2)(4) המסקנה בעניין מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם

23. על רקע הערכים החברתיים שנפגעו; על רקע נסיבות ביצוע שתי העבירות על ידי הנאשם ומידת הפגיעה בערכים כעולה מן האמור לעיל; על רקע פסקי הדין שהובאו; ועל רקע מגמת ההחמרה הנמשכת בענישה בעבירות נשק - סבורני כי במקרה שכאן יש להעמיד את המתחם על בין 19 ל-32 חודשי מאסר בפועל. [2]

ה(3) נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

24. בגזירת עונשו של הנאשם בתוך המתחם יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה (סעיף 40א לחוק העונשין). במקרה שכאן מדובר בנאשם כבן 29, נעדר עבר פלילי כלשהו. כמו כן לטעמי יש ליתן משקל ממשי לכך שהנאשם נטל אחריות על מעשיו, והביא לחיסכון במשאבים שיפוטניים ובמשאבי גורמי האכיפה. יש משקל גם לחרטה העמוקה והכנה שהביע הנאשם, כעולה מן התסקיר ומדבריו בדיון, וכן לכך שההליך הפלילי היווה מבחינתו גורם מרתיע. יישקלו גם ימי מעצרו של הנאשם, והעובדה שתנאי המעצר נוקשים מתנאי המאסר, בייחוד כאשר הנאשם סווג למשך זמן לא מבוטל כ"עציר בטחוני" וסיווג זה בוטל לבסוף בעקבות הליכים שנקט הנאשם.

25. בטיעוניה הכתובים טענה המאשימה כי הנזק שנגרם ממעשי הנאשם הוא שיקול לצורך גזירת העונש שלא בתחתית המתחם. בטיעוניה בעל פה חזרה בה המאשימה מעמדתה זו, ובצדק לטעמי, שכן נזק זה הובא בחשבון כבר במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם (בהתאם לסעיף 40ט(4) לחוק העונשין). אשר לשיקולי הרתעת הרבים, הרי שאמנם על פי דין ניתן לשקלם בקביעת העונש המתאים (ראו סעיף 40 לחוק העונשין), אולם במקרה שכאן הם היוו שיקול משמעותי כבר בקביעת המתחם, נוכח עמדת הפסיקה בעניין זה. לפיכך, איני סבור שיש לשקלם גם לצורך קביעת העונש המתאים.

26. במכלול, סבורני כי יש לגזור את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם שנקבע, ולהעמידו על 19 חודשי מאסר בפועל לצד עונשי מאסר על תנאי כאמור להלן.

27. המאשימה עתרה להטיל על הנאשם קנס. המניע לעבירות אמנם אינו כלכלי, אולם לנפגעי הירי שבוצע באקדח נגרמו נזקי גוף משמעותיים, ובשים לב לנסיבות הירי, כאמור בכתב האישום המתוקן, הדעת נותנת כי הם זכאים לתגמולים מאת המאשימה. לפיכך, סבורני כי יש להורות על השתת קנס כאמור, שימש מעין פיצוי, ולו חלקי שבחלקי, בגין אילו מן ההשלכות הכלכליות של מעשי הנאשם.

ו. סיכום

28. נוכח כל האמור, נגזרים בזאת על הנאשם העונשים הבאים:

א. 19 חודשי מאסר בפועל, שיימנו החל ממועד מעצרו בגין ההליך שכאן.

ב. מאסר על-תנאי לתקופה של 10 חודשים למשך שלוש שנים מיום שחרור הנאשם. הנאשם יישא עונש זה אם יעבור עבירה הקשורה בנשק מסוג פשע.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 5 חודשים למשך שנתיים מיום שחרור הנאשם. הנאשם יישא עונש זה אם יעבור עבירת הקשורה בנשק מסוג עוון.

ד. קנס בשיעור של 10,000 ₪. הסכום ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים, החל מיום 10.7.24 ובכל 10 בחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במלואו ובמועדו תעמוד יתרת הסכום לפירעון מיידי.

29. ניתן לערער על פסק הדין בתוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ב שבט תשפ"ד, 22 ינואר 2024, במעמד הצדדים.

[1] הנאשם הפנה גם אל פסקי דין נוספים, אולם מבלי למצות אציין כי בע"פ 5330/20 מדובר היה בעבירות אחרות שנעשו אגב עסקת נשק ובנסיבות שונות; בע"פ 6011/21 מדובר היה בעונש של 13 חודשי מאסר, אולם בית המשפט דחה את ערעור הנאשם ואף ציין כי "העונש נוטה לקולא", כך שלא ברור מה לטעמו היה העונש הראוי; בע"פ 1826/19 מדובר היה בהחזקה של נשק מאולתר, ובכל מקרה המתחם הועמד על בין 15 ל-36 חודשי מאסר והעונש שנגזר היה של 18 חודשי מאסר; וע"פ 3288/14 הוא מלפני כתשע שנים, וגם שם הוחמר העונש והועמד על 18 חודשי מאסר בפועל. יצוין כי אף שלושת פסקי הדין שאליהם הפנתה המאשימה הם ישנים יחסית, ולכן לא מצאתי לנכון להסתמך עליהם.

[2] יצוין כי המתחם נקבע גם בהתייחס לפסקי דין נוספים של בתי המשפט המחוזיים שאליהם הפנה הנאשם (ראו למשל ת"פ 42197-05-22, שם מדובר היה בהחזקת אקדח ומחסנית אחת, בלא עבירה נוספת ובלא שנגרם נזק קונקרטי, ונקבע מתחם הנע בין 14 ל-30 חודשי מאסר; וכן ת"פ 26478-04-22, שם מדובר היה בהחזקת אקדח ותחמושת לרבות על הגוף אך בלא עבירה נוספת ובלא נזק קונקרטי, ונקבע מתחם הנע בין 15 ל-36 חודשי מאסר בפועל). עוד יצוין, למען הבהירות, כי אין מניעה לכך שהרף התחתון של המתחם יהיה נמוך מהעונש המזערי להחזקת נשק, בשים לב לכך שנקבע מפורשות כי עונש זה יכול לכלול גם מאסר על תנאי (ליחס בין העונש המזערי לבין הרף התחתון של מתחם העונש ההולם ראו ע"פ 8687/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.8.2021) ובהפניות שם).